

„Úgy hívogatlak a barbár zshivajban”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

2025. november, XV. évf. 3–4. szám
Megjelenik évente két összevont szám

DExpo 2025. november 19–20.

Program: tájékoztató/ látogatható óra	Időpont	Helyszín	Felelős
November 19. szerda			
Magyar szakos tájékoztató	10:00–10:15	303-as terem	Fazakas Gergely
Katona József és a Bánk bán	10:00–10:45	XI-es előadó	Debreczeni Attila
Hallgatók újságírói műhelyének bemutakozása	10:15–10:30	303-as terem	Bodrogi Ferenc
Magyar szakos tájékoztató	12:00–12:15	Fszt. 1/2-es terem	Bodrogi Ferenc
Anya–nyelv–kincs: a helyesírástól a szövegértésig	12:00–12:45	A/17-es terem	Kovács Éva
Ez egyre részegebb? Vörösmarty Mihály: <i>A vén cigány</i>	12:15–13:00	Fszt. 1/2-es terem	Bodrogi Ferenc
November 20. csütörtök			
A helyesírás és a mesterséges intelligencia	8:00–8:45	14/1-es terem	Győrffy Erzsébet
Magyar szakos tájékoztató	10:00–10:15	303-as terem	Fazakas Gergely
Antik római irodalom: Catullus és Horatius költészete	10:00–10:45	XI-es előadó	Posta Anna
Hallgatók újságírói műhelyének bemutakozása	10:15–10:30	303-as terem	Bodrogi Ferenc
A líra látványa, vizualitás és költészet	10:45–11:30	Fszt. 1/2-es terem	Balajthy Ágnes
Magyar szakos tájékoztató	12:00–12:15	Fszt. 1/2-es terem	Fazakas Gergely
Egy ifjúsági (?) bestseller sikertörténete (J.K. Rowling: <i>Harry Potter és a bölcsék köve</i>)	12:00–12:45	Fszt. 1/2-es terem	Baranyai Norbert
Rendhagyó nyelvjárástan Csepelyi Adrienn írónővel	12:00–12:45	340/2., könyvtár	Gacsályi-Bába Barbara
A magyar nyelv rokonsága: Hunok, szittyák és halzsíros atyafiak	13:15–14:00	422/1-es terem	Maticsák Sándor

Kellemeset a hasznossal: Campus Fesztiválon a Tympanon csapata

A Tympanon csapata idén is megannyi programmal várta az érdeklődőket a Campus Fesztiválon július 16. és 19. között. Csapatunk a fesztiválon belül az Egyetem téren kijelölt faházban volt jelen minden egyes napon.

Az idei évben is rengeteg élménnyel gazdagodtunk a fesztiválon, hiszen érdekes programok és koncertek vettek minket körül. Láthattuk az egyetemi pompomcsapatot fellépni, több híresség, humorista, énekes is megjelent a mellettünk lévő Unipass Színpadnál, illetve számos érdekes beszélgetést is végighallgathattunk a faházunkból.

A Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a *Tympanon* szerkesztősége hamar felkeltette az emberek érdeklődését: nagyon sok látogatónk volt, így olyan gyorsan fogyott a feladatlap, mint a jutalom. Ez alatt a négy nap alatt szeretettel vártunk mindenkit, kicsiket és nagyokat egyaránt.

Feladataink között szerepelt az „Emoji kvíz” három különböző, gyermek, középiskolás és felnőtt szinten. A feladatban a játékosoknak a versek, mesék és regények emojikkal kirakott neveit kellett beazonosítaniuk. Rendelkezésre állt még a „Kinek a tollából született?” című játékunk, amelynek nehézsége a szereplőkben rejlett: a listán lévő 15 karaktert megalkotó szerzőket kellett kitalálni. Játékaink közt volt még „Irodalmi Tinder” is, amelyben a szerző arcát kellett a nevével és leírásával társítani. Feladatlapjaink repertoárját a „Dalszövegek listája” című fejtörő színesítette. A szövegekben megbújt valamilyen versrészlet, sok esetben szó szerint idézve, így egyszerű volt megtippelni a szerzőt és a mű címét.

„Ki vagyok én?” játékkal is készültünk, amelyben az egyik játékosnak a kihúzott szerzőt maga előtt tartva, játékosársát kérdezgetve kellett rájönnie arra, hogy ki is ő. Az érdeklődők továbbá páros Tabuval is játszhattak, illetve tesztelheték memóriájukat az írók és költők képeivel ellátott memóriakártyákkal. Mindezek mellett volt irodalmi társkeresőnk is, amely „Keresem a Jancsim/

Juliskám” néven futott; ehhez kézre köthető piros és kék szalagokat osztogattunk a résztvevőknek. Azoknak pedig, akik egyszerűen csak pihenni szerettek volna, tartogattunk néhány hírességeket és mesefigurákat ábrázoló színezőt.

A megoldott feladatok után minden érdeklődőnek járt egy pecsét, amelyből az egyetem többi faházánál is kaphattak. Három pecsét összegyűjtése után a pecsétgyűjtő füzetet frissítő italra lehetett váltani. Az irodalom szerelmesei továbbá zsákbamacska könyvekkel, szerzők képeivel és idézeteivel ellátott matricákkal és könyvjelzőkkel is gazdagodhattak.

A bázison Török Eszter, Nagy Gréta és Lép Tamara segítette és szórakoztatta a fesztiválózókat Hajdu Tímea főszerkesztőnk koordinálásával. Mindazok pedig, akik a mi asztalunkat választották, nem mellékes plusz jutalomként a *Tympanon* nyomtatott lapszámait is olvasgathatták.

Lép Tamara

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Facebook oldala

Adományok és irományok bőségében: Árva Bethlen Kata hagyatéka

A Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiumának testülete augusztus végén a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen tartotta plenáris és szekcióüléseit. A vándorkonferencia Egyházművészeti szekciójára augusztus 21-én és 22-én került sor. Az utóbbi napon egy teljes blokkot szenteltek a 18. századi erdélyi református nemesasszonynak, Árva Bethlen Katának.

A napindító áhítaton Porkoláb András, a Debrecen Kistemplomi-Ispotályi Református Egyházközség lelkésze szolgált az összegyűlt érdeklődők körében. Veress Dániel művészettörténész, szekciótitkár köszöntése után a Bethlen Kata tárgyi kultúrájáról megemlékező előadások következtek. A protestáns nagyasszony szövegeinek és templomi textíliáinak párbeszédbe léptetéséről Gesztelyi Hermina számolt be. Kiemelte, hogy ez a módszer lehetőséget biztosít a személyiség kifejezésének, az identitás megnyilvánulásának értelmezéséhez is. Előadásában az unitáriusból reformátussá szerveződő olt-hévízi egyházközség számára 1735-ben adományozott úrasztali terítőt vizsgálta, amely a mai napig a gyülekezet tulajdonát képezi.

Bethlen Kata egyházszerző munkájáról az önéletírásából is értesülhetünk, amelyben részletesen beszámol a hévíziek felekezetsváltásáról, illetve a fonalas munkák elkészítéséről. A sakktáblaszerű elrendezést követő terítő közepén zászlós bárányt ábrázol, ezzel Krisztusra irányítva a figyelmet. Az evangélisták szimbólumaival ellátott és színvilágában is jelképes adományon a fehér a tisztaság, a vörös a Szentlélek megjelenítője, így a textílián felsejlik a református felekezethez való tartozás.

Az abrosz nemcsak a gyülekezet, hanem az adományozó számára is kiemelt jelentőséggel bírt, hiszen a patróna személyes hitét, reformátusságát vallotta meg a becses darabon keresztül. Az előadó összefoglalóan így zárta bemutatóját: „[a] példaadás, tanítás és reprezentáció tehát szorosan összefüggött, ennek pedig Bethlen Kata esetében hitbizonyító szándékot tulajdonítunk.”

Az Erdélyi Református Múzeum művészettörténésze, Kovács Mária-Márta előadásában a nemes-

asszony felkutatott klenódiomadományait mutatta be. A kronológiai sorrendben ismertetett úrvacsorai edények közül a legkorábbi egy kenyérsztó tányér, melyet 1715-ben egy alsó-nyáradmenti református gyülekezetnek ajándékozott. Élete során Bethlen Kata rendszeresen segítette, támogatta a református gyülekezeteket különböző felajánlásokkal.

Nemcsak a birtokain szerveződő eklézsiák vagy az erdélyi közösségek részesülhettek a bőkezű adakozásokban, hanem például Hajdúszovát és Debrecen is. A nagyasszony 1743-ban több tárgyat is, úgymint textíliákat, aranyozott cápás poharat, ezüst kenyérsztó tányért és ezüstkelyhet adományozott a debreceni ispotályi templomnak.

A hallgatóság megtudhatta, hogy az ajándékozások mögött személyes kapcsolatok is álltak, s hogy a kegytárgyak között akadt a családi hagyatékból származó, illetve újonnan készített darab is. Az összegyűjtött klenódiomokról részletes jellemzés hangzott el, és szó esett a bemutatott tárgyak közelgő katalogizálásáról is.

Forrás: Gesztelyi Hermina *Textusok és textilek, Az erényes nő műveltsége a 17–18. században* című kötete

A harmadik előadás során Fazakas Gergely az Árva Bethlen Kata műveiből készülő kritikai kiadásról beszélt. Hangsúlyozta, hogy valóban szükségessé vált az erdélyi patróna írásainak összefüggő megjelentetése, hiszen az általunk ismert szövegek több szempontból problémásak, hibásak és sok esetben nem pontos feldolgozások. Tanár úr számba vette az önéletírást, az imádságoskönyvet, a végrendeleteket és a levelezések eddigi kiadásait.

Az önéletírás keletkezési körülményeinek és szerzőségének kérdéseit, bizonytalanságait körbejárva megfogalmazódott a mű kritikai kiadásának célja: a hibák korrigálása mellett ráirányítani a figyelmet arra, hogy nem beszélhetünk egységes korpuszról, hiszen az töredékes, nem összefüggő, és több fázisban készült el. Így hát „a szövegforrás hitelessége nem állapítható meg”. A tervek szerint az új kiadás nyomtatott és digitalizált formában is elérhető lesz. Két kötet várható, melyek közül az egyikben az önéletírás, a végrendeletek, vallástételek és az imádságoskönyv kap helyet. A második kötet pedig Bethlen Kata levelezéseit tartalmazza majd, ám ezek autográf írások alapján

történő feldolgozása hosszadalmas és még összetettebb munkát kíván.

Összességében elmondható, hogy az előadásokon keresztül egy olyan 18. századi önéletíró, protestáns nemesasszony személye kerülhetett közelebb a hallgatóságához, akinek emlékét hálával őrzik a mai napig az általa megajándékozott egyházközségekben. Írott munkái, valamint adományai továbbra is méltók a rájuk irányuló figyelemre, és érdekesítőek az olvasók, kutatók, kiadók számára.

Gál Zsuzsanna

Forrás: Cultura.hu

Mozaikok Debrecen kulturális életéből: A Térey Könyvünnep

2025. szeptember 11–14. között zajlott a Térey Könyvünnep Debrecenben. Hatodik alkalommal rendezték meg ezt a különböző irodalmi és kulturális eseményeket magában foglaló programsorozatot, melynek fókuszába évről évre Térey János, illetve más debreceni kötődésű írók, költők, művészek munkásságának megismerése kerül. A Könyvünnep négy napjáról intézetünk hallgatóinak (Rezes József, Szendrei Boglárka, Nagy Rudolf Imre és Pluhár Enikő) tudósításai jelentek meg a KULTer.hu online folyóiratban.

A külön sors jelzőfényei címmel ellátott első programon ünnepi műsor keretében köszöntötték az idén hetvenéves Bertha Zoltánt és a nyolcvanéves Márkus Bélát. A két irodalomtörténészt, akik a BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet korábbi munkatársai voltak, tanítványuk, Baranyai Norbert kérdezte életüknek az irodalmi pályán való elinduláshoz szükséges szakaszairól, a magukkal hozott értékekről és szemléletmódról.

Bertha és Márkus fiatalkori közegük, családjuk, gyermekkoruk, majd pedig egyetemista éveik emlékeit idézték fel.

A Könyvünnep második napján a *Szöveg-Küszöb-Kép* című beszélgetés során Tasnádi József Munkácsy-díjas képzőművész, médiaművész, a MOME professzora nyilatkozott művészetfelfogásáról és a tradíciókhoz fűződő viszonyáról, majd az alkalmon levetített szövegvideóiról. Ezt követte Röhrig

Géza Kossuth-díjas költő 2025-ben megjelent *sem-mike-dalok* című kötetének bemutatója. A szerző szívesen mesélt felolvasott verseiről, a cím jelentéséről, valamint költészetéről és annak inspirációiról. A kísérőrendezvények közül fontos megemlíteni a Kiss Tamás József Attila-díjas költőre való emlékezést, amelyen Puskás István alpolgármester köszöntője után Fazakas Gergely Tamás, az Irodalmi Intézet igazgatója tartott emlékbeszédet. Az eseményen Kiss Tamás-versek is elhangzottak Papp István színművész előadásában.

Szeptember 13-án *A szépíró olvas* programsorozat keretében zajlott Molnár Illés szerzői estje. A Térey-díjas költő gyermekkorának, fiatalkorának azt a meghatározó részét töltötte Debrecenben, amelyben először találkozott az irodalommal. A beszélgetés során a hallgatóság megismerkedhetett Molnár legkedvesebb olvasmányélményeivel, betekintést nyerhetett munkamódszereibe, majd meghallgathatta a költészetéről vallott nézeteit, gondolatait.

A *Meggyfavirág-magány* című program során Reszegi László televíziós szerkesztő és Bakó Endre irodalomtörténész Stetka Éva költő, műfordító, esszéíró munkásságára emlékeztek. Tárgyak és hangok segítették az életút felidézését: a Déri Múzeum Stetka-relikviáit tartalmazó kiállítás, illetve egy Reszegi által összeállított, tizenöt verset tartalmazó hangantológia. Emellett Bakó – aki személyesen ismerte a költőt – történetek megosztásával hozta közelebb a közönséghez Stetka Éva alakját.

Szeptember 14-e Térey János születésnapja, így ez a nap a Könyvünnep névadójára történő emlékezés jegyében telt. A zenei műsort követően a résztvevők hallhattak Térey írói, költői, műfordítói és drámaírói munkásságáról, illetve a visszaemlékezők hozzá kötődő élményeiről. Kemény István Babérkoszorú-díjas költő emlékbeszédében megfogalmazta, hogy számos érdeme mellett az is mutatja Térey nagyságát, hogy halála után közvetlenül is

aktívan ápolják emlékét, „nem felejtették el”. A beszédet követően Mercs János előadásában hangzott el Falcsik Marinak az Alföld folyóiratban erre a napra időzítve megjelent, *Az emlékezés mechanizmusa, In memoriam Térey János* című verse.

A vasárnap következő programpontja a *Wagnertől a Depeche Mode-ig* című kamara-kiállítás megnyitója volt. A Térey Könyvsarokban megtekinthető, a költő a zenéhez fűződő viszonyát bemutató tárlatot Poós Zoltán költő egy Térey verseiből „rögtönzött popsztár” felolvasásával nyitotta meg. Közvetlen hangulatot teremtő beszédében Térey sorait kötötte össze a popkultúrából származó, inspirációként szolgáló számokkal.

A Könyvünnep záróestjének középpontjába a drámák kerültek. Simon Attila ókorkutató, egyetemi tanár beszélgetett Karsai György professzorral, klasszika-filológussal. Karsai és Térey közös munkájának eredményeként 2025-ben jelent meg a négy görög tragédia fordítását tartalmazó drámakötet, az *Oidipusz vagy Kreón*. Karsai szívesen mesélt az összehangolt fordítói munkáról, felelevenítve annak emlékezetes pillanatait, majd a szövegek elemzésének módszerére is mutatott példákat. Különlegessé tette az estet Mercs János közreműködése. A színész részleteket olvasott fel, jól érzékeltetve a szövegek többféle értelmezési lehetőségét.

Forrás: Méliusz Juhász Péter Könyvtár Facebook oldala

Az utolsó program Térey János *Szodomában kövérebb a fű* című kötetének bemutatója volt. A 2025-ben megjelent posztumusz kötet a szerző négy drámáját tartalmazza. Ezek közül a *Jeremiás avagy Isten hidege* című, debreceni vonatkozású drámából olvasott fel egy részletet Mercs János. Ezt követte Kricsfalusi Beatrix és Bazsányi Sándor beszélgetése. A közönség megismerhette Térey drámaírói munkásságát, majd az irodalomtörténészek támpontokat adtak a kötet darabjainak elemzési lehetőségeihez.

A Térey Könyvünnep a programok széles palettáját kínálta a művészet iránt érdeklődők számára nemcsak az irodalom, hanem a művészet más területein is. Szóba került a képzőművészet, az építészet, a színház és a zene, valamint mindezek hatása egymásra és az irodalomra. Frissen megjelent kötetek bemutatói, kortárs írókkal és költőkkel folytatott beszélgetések, debreceni kötődésű irodalmárok köszöntése, illetve az irodalom kiemelkedő alakjaira való emlékezés: a jelen és a múlt értékelése egyaránt fontos eleme volt ennek a kulturális programsorozatnak.

Pluhár Enikő

A nő szépsége: inkább átok, mintsem áldás

Interjú Biró Kincsővel, intézetünk egykori hallgatójával, a *Medúzalány* szerzőjével

Biró Kincső neve ismerős lehet az irodalomkedvelőknek, ugyanis debütáló regényének megjelenése okán – amely *Medúzalány* címen látott napvilágot – az elmúlt időszakban egyre gyakrabban bukkant fel könyves oldalakon és a hírportálok irodalmi, kulturális rovatában. A kötet szeptemberben került a könyvesboltok polcaira, és hamar óriási sikert aratott az olvasók körében. Szerkesztőségünk az idáig vezető útról, a regény háttéréről és a jövőbeli tervekről kérdezte Kincsőt.

Tympanon: Mióta van jelen az életedben az írás?

Biró Kincső: Az írás mindig velem volt valamilyen módon. Már óvodás koromban is képregényeket rajzolgattam, hegyekben álltak a vázlatfüzetek a szobámban. Kezdetleges regényeket tizenhárom éves koromban is írtam, akkoriban nagyon

Forrás: Méliusz Juhász Péter Könyvtár Facebook oldala

szerettem olvasni, több száz könyvet elfogyasztottam. Tizennyolc évesen már komolyabban vettem az írást, a témáim is kezdtek körvonalazódni. Publikáltam az egyetemen verset, pályázatokon pedig novellákat, de mindig a regényírás vonzott a leginkább.

Tympanon: Mesélj kicsit a *Medúzalány* keletkezéséről! Mi ihlette a történetet?

B. K.: Már tinikoromban is foglalkoztatott a női lélek, később pedig a mélyebb rétegeibe is bele tudtam látni, ahogy egyre többet kutattam ebben a témában. Visszaidéztem, milyen nehéz volt egyik pillanatról a másikra kislányból nővé válni, miközben csak a testem lett nőies, de belül még gyerek voltam. Túlságosan korán válik a női test szexuális tárggyá. Fárasztó nőnek lenni, fárasztó, hogy szépnek kell lenni. Megszületett a fejemben Leila, a húszéves lány, aki történetesen a legszebb a világon. Oscar Wilde-tól a *Dorian Gray arcképe*, a *Neon Démon* című film, vagy akár Ito Junji *Tomie* mangája is hasonló problémákat boncolgat, de én egy másik szemszögből akartam ezt megmutatni. Leila nem tud mit kezdeni egy ilyen képességgel, és ez mentális egészségének rovására megy.

Tympanon: Miért ajánlanád a *Medúzalányt* az olvasóknak?

B. K.: Könnyed, szórakoztató történetnek tűnik, de nem az. Komoly problémákat boncolgatok benne, minden nő meg fogja érteni. Feltárom, milyen érzés nőnek lenni a legszebb és legundorítóbb módon. Leila hangja minden olyan nő hangja, akit elnyomtak vagy bántottak. A *Medúzalány* egy modern kishableány-történet. Nincs csábító szirénhangja, de mindenki a számára ideális nőt látja benne. Senki sem önmagáért szereti, a valódi arca nem tud nyomot hagyni a világban, hiszen senki sem úgy emlékszik majd rá, amilyen ő valójában volt.

Tympanon: Mit tanácsolnál azoknak a fiataloknak, akik regényírás vagy regénykiadás előtt állnak?

Fotós: Bolega Niki

B. K.: Felelősséggel tartozik mindenki, aki tollat ragad, avagy leüti azokat a bizonyos billentyűket. Fiatal lányok ezrei olvasnak olyan könyveket, amelyek romantizálják a nők ellen irányuló erőszakot. Mivel elsősorban nőknek írok, ezen szeretnék változtatni. Azt gondolom, a művészet nem lehet teljesen öncélú, érdemes olyan témákhoz nyúlni, amelyekről fontos beszélni. Abban biztos vagyok, hogy írni kell, mindig szükség lesz könyvekre, és olyan dolgokról kell írni, amelyek fontosak.

Tympanon: Mik a terveid a jövőre nézve? Esetleg tervezel folytatást a *Medúzalányhoz*?

B. K.: Nem hiszem, hogy a *Medúzalánynak* lesz folytatása; talán Alex történetét el tudnám mesélni, benne látok potenciált. Abban biztos vagyok, hogy továbbra is a női lelket fogom boncolgatni, illetve azt is fontosnak tartom, hogy ne adjam el a könyveimben a szerelmet mint egy propagandát, amely a nőknek az egyetlen kulcsa a boldogsághoz. A készülő regényem főhősnője egy olyan lány, aki nem szép, és sohasem kapott férfi figyelmet.

Minden egyes rúzszt, arcmaszkot, méregdrága kozmetikumot abban a reményben vásárol meg, hogy egyszer talán megszépül. Ismét a női szégyenről fogok írni, csak egy másik oldalról közelítem majd meg. Emellett a mentális betegségek

megbélyegzését állítom fókuszba. Az ezt követő témám pedig az érzelmi bántalmazás lesz, amelyet, azt hiszem, még mindig nem veszünk elég komolyan.

Nagy Gréta Boglárka

Kutatók Éjszakája a magyarosokkal

A Debreceni Egyetem idén is tárt kapukkal várta a tudomány iránt érdeklődőket a Kutatók Éjszakáján, amelyet minden évben szeptember utolsó péntekén rendeznek meg. A látogatók szabadon válogathattak az egyetemi karok, az Agóra Tudományos Élményközpont és az Atommagkutató Intézet színes programjai között délután három órától egészen éjfélig. Az eseményhez a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Intézet is csatlakozott.

Az estét Tóth Barna előadása nyitotta meg, aki az elektronikus szövegkiadásokról beszélt. Bemutatta a Klasszikus Magyar Irodalmi Textológiai Kutatócsoport munkásságát és weboldalát. A hallgatóság bepillantást nyerhetett abba, hogy milyen kritikai kiadások vannak digitalizálva, illetve hogy hogyan lehet ezekben a szövegekben tájékozódni. Olyan szerzők műveit lehet itt elérni, mint Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel és Kazinczy Ferenc. Nemcsak a szövegek, hanem az ezekhez készült metszetek is láthatóak az oldalon, az idegen szavak értelmezését pedig magyarázólinkek segítik.

Ezután Katona Alexandra doktorandusz elemezte Holly Jackson *Jó kislányok kézikönyve gyilkosság-hoz* című könyvsorozatát, amelyből nagy sikerű sorozatadaptáció is készült. Előadásában kitért arra, hogy a manapság felkapott krimik mennyiben térnek el a műfaj hagyományos verziójától. Kezdetben a történetek egy felnőtt férfinyomozó köré centralizálódtak, azonban a kortárs művekben már egyre gyakoribbá váltak a gyermek-, valamint a kamaszkorú főszereplők, akik sok esetben lányok. Így ezek a regények a nyomozástörténet mellett a gyermek- és felnőttvilág ellentéteit is tematizálják. De nemcsak a karakterek, hanem az egész regényvilág is leköveti valóságunk változásait. A web 2.0 megjelenésével mindenki számára lehetségessé vált, hogy tartalmakat közzöljön az interneten, ezáltal a szereplők információs forrásként használhatják a közösségi média felületeit a kutakodás során.

Az előadásokat követően a résztvevők maguk is belebújhattak a detektívek szerepébe, hiszen hallgatótársaimmal egy interaktív nyomozós játékkal készültünk. 18 órától egészen 22 óráig vártuk a csapatokat, akiknek összesen hat feladványt kellett megoldaniuk ahhoz, hogy fényt derítsenek egy bűn elkövetésének összes részletére. Az iskolás csoportok mellett többen családtagjaikkal vagy barátaikkal

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Facebook oldala

vállalkoztak erre a feladatra. A rejtélyt megfejtőket egy névre szóló oklevéllel és különböző ajándéktárgyakkal jutalmaztuk.

Összességében mindhárom programunk rengeteg érdeklődőt vonzott, minden korosztály megtalálhatta a számára legérdekesebbet. Többen voltak olyanok, akik az elejétől a végéig maradtak, így az idei évben is sikeres volt a szervezés. Köszönjük a részvételt, és jövőre is várunk mindenkit szeretettel!

Hajdu Tímea

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Facebook oldala

Jutalmam, hogy tehetem: Szakmai nap az ATM kezdeményezésével

2025. szeptember 27-én került megrendezésre a magyartanítás aktuális kérdéseit középpontba állító rendező szakmai nap a helyi Anyanyelvtanítási Műhely (ATM) és az országos szerveződésű Magyartanárok Egyesülete (ME) szövetségében. A rendezvény kezdetén intézetigazgatónk, Fazakas Gergely Tamás mondott köszöntőt, aki a diakonisszák jelmondatával érzékletesen fejezte ki a szakmai nap célrendszerét: a pedagógusok közötti kapcsolattartás, az elhivatottság és a segítő szándék erősítését.

Ezt követően az ATM vezetője, Dobi Edit mutatta be a 2023 végén útnak indult szakmai műhely eddigi munkásságát és törekvéseit. Előadásában hangsúlyozta, hogy a formáció hallgatói kezdeményezésre jött létre, válaszként az irodalom és nyelvtan együttes tanításában rejlő lehetőségek feltárására. A műhely célja, hogy hidat képezzen az egyetemi oktatók és a pályakezdő tanárok, illetve a tapasztalt pedagógusok és a hallgatók között, ezzel is elősegítve a szakmai együttműködést és a tudásmegosztást.

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Facebook oldala

A köszöntők után Fenyő D. György tartotta meg előadását *A magyarérettségi tapasztalatai – felkészítés az érettségi vizsgára* címmel. Az előadó átfogó képet adott a 2024-től bevezetett új érettségi rendszeréről, különös tekintettel az írásbeli vizsga szerkezetére és kihívásaira. Kitért az időkeretek aránytalanságára, a memoriterfeladatok problematikájára, valamint az értékelés dilemmáira is. Hangsúlyozta, hogy az íráskészség fejlesztése hosszú, négyéves folyamat, az úgynevezett tanulói „írásbátorság” és a kreatív írás elősegítése pedig elengedhetetlen feladat.

Az értékelés során nem elvárható a diákoktól a javítókulcs szaknyelvének használata, az értékelőnek pedig objektíven kell viszonyulnia a vizsgázó szövegéhez. Fenyő D. rámutatott arra is, hogy a magyarérettségi pontszámainak arányát tekintve az írásbeli vizsga kétharmados súlyával meghatározó szerepet kap, ugyanakkor az irodalmi feladatlap ezzel szemben mindössze 13%-ot jelent. Az előadás

végén gyakorlati tanácsokat is megfogalmazott: nem érdemes túl korán megkezdeni az érettségire való felkészülést, és nem szabad azt éreztetni a tanulókkal, hogy a vizsga legitimálja a magyartanítást. A célzott gyakorlás, a próbaérettségi időben történő megszervezése és a vizsgaszituáció ismerete mind hozzájárul a tanulók magabiztosságához. A szóbeli vizsga kapcsán kiemelte a tanulókkal közösen kiválasztott tételek jelentőségét, és rámutatott arra is, hogy az érettségire leginkább „abból érdemes tanulni, amiből az ember tanult” – azaz az órai jegyzetektől.

Fenyő D. György előadását követően Székelyné Nagy Zsuzsa *Egy érettségi tétel nyelvtanból – Parti Nagy Lajos-szövegek stilisztikai elemzése* című prezentációjában a nyelvészeti és irodalmi megközelítés integrálásának lehetőségeit mutatta be. Az elemzés Parti Nagy Lajos *Létbüfé* című kötetének iróniával és humorral átszőtt versein keresztül valósult meg. Székelyné Nagy Zsuzsa rávilágított, hogyan alkalmazható Parti Nagy bravúrlírája érettségi szóbeli tételként, és milyen módon kapcsolhatók össze a stílusértelmezés és a szövegelemzés szempontjai. Az előadó Fenyő D. *Az irodalomtanítás módszertana* című könyvét ajánlotta a stilisztikai fogalmak megalapozásához, a résztvevőknek pedig lehetőségük nyílt az elhangzott feladatok kipróbálására is. A gyakorlatok közben szakmai eszmecsere bontakozott ki a pedagógusok

között: az ősz-toposz képei, a stílusárnyalatok meghatározása és a szöveg hangulatának változása a verstipologizálás során mind közös értelmezési keretbe került.

A nap záró előadását Bacsó Péter tartotta, aki Herczeg Ferenc taníthatóságának kérdését járta körül. Az új érettségi rendszerben Herczeg is a kötelező szerzők közé került, ám az életmű kánonbeli helye és megítélése továbbra is vitatott. Bacsó Péter „Herczeg-jelenségként” hivatkozott arra a folyamatra, amely során az író kiszorult az irodalmi kánonból, s ennek vizsgálatát már önmagában is érettségítétel-alapnak tartotta. Előadásához négy Herczeg-műhöz – *Az élet kapuja*, *Bizánc*, *A Gyurkovics-lányok* és *A szelek szárnyán* – készített feladatlapokat, amelyek új szempontokat kínáltak a karakterteremtés, a népszerű irodalom és a drámai szerkesztés elemzéséhez.

A nap légkörét az együttgondolkodás, az elhivatottság és a szakmai kíváncsiság határozta meg. A rendezvény nemcsak ismereteket közvetített, hanem hitet is adott (az ATM célrendszerének megfelelően) mind a pályakezdőknek, mind a hosszú évek óta a pályán lévő pedagógusoknak abban, hogy a magyartanítás valódi terepe az élő emberi kapcsolatokban, a közösségi tudásban és a folyamatos megújulásban rejlik.

Molnár Erika

Forrás: Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet Facebook oldala

Magyar szakos képzési formák a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán

**Magyartanár, osztatlan képzés,
szakpárral
(OMA)**

**Magyar alapképzés
(BA)**

**Magyar mesterszakos
képzés
(MA)**

Képzéseink jellege:

Művelt és kreatív, nyitott és kritikusan gondolkodó, valamint felelősségteljes és segítőkész magyartanárokat, mindemellett magyar alap- és mesterszakos hallgatókat képzünk.

Az alap- és középfokú oktatásban kitűnően használható, gyakorlatorientált képzést nyújtunk magyar és világirodalomból, ezenfelül magyar és finnugor nyelvészetből.

Az írott és beszélt nyelv elemzésére, irodalmi művek és színházi előadások, filmek és klipek árnyalt értelmezésére tanítunk.

A képzés során hallgatóink megismerkedhetnek a kultúratudományokkal, a művelődéstörténettel, a nyelvfilozófiával és a hungarológiával is.

Mit kínálunk még?

Inspiráló szellemi környezet és jó hangulat jellemzi szakunkat.

Kiemelt célunk a tehetséggondozás: hallgatóinkkal együttműködve szervezünk tanulmányi kirándulásokat és konferenciákat, közösen szerkesztünk folyóiratot.

Az elmúlt évtizedekben regionális szinten is az egyik legpezsgőbb kutatói légkörrel rendelkező bölcsészettudományi műhelyt hoztuk létre. A Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely minősítést elnyert egységeink, a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Intézet oktatói gárdája széleskörű tudományos kapcsolati hálóval és jelentős pályázati háttérrel rendelkezik.

Kimeneti lehetőségek a képzés után:

- a doktori (PhD) képzés,
- tanári diploma megszerzése esetén közép- és általános iskolai oktatás,
- a kulturális és tudományos intézményrendszer, a tudomány- és kultúrpolitika számos vezető funkciójának betöltése,
- kulturális újságírás, kiadói és szerkesztői munkatársi tevékenység végzése, online és internetes folyóiratok, újságok szerkesztőségeiben,
- anyanyelvi lektori munka (hazai és külföldi intézményekben),
- magas szintű munkakörök betöltése a kulturális diplomáciában, valamint profitorientált és nonprofit cégeknél.

Tartalom

DExpo programok 2025	1
LÉP TAMARA: Kellemeset a hasznossal: Campus Fesztiválon a Tympanon csapata	2
GÁL ZSUZSANNA: Adományok és irományok bőségében: Árva Bethlen Kata hagyatéka	3
PLUHÁR ENIKŐ: Mozaikok Debrecen kulturális életéből: A Térey Könyvünnep	4
NAGY GRÉTA BOGLÁRKA: A nő szépsége: inkább átok, mintsem áldás	6
Interjú Biró Kincsővel, intézetünk egykori hallgatójával, a <i>Medúzalány</i> szerzőjével	
HAJDU TÍMEA: Kutatók Éjszakája a magyarosokkal	8
MOLNÁR ERIKA: Jutalmam, hogy tehetem: Szakmai nap az ATM kezdeményezésével	9
Felvételizőknek	11

Impresszum

Főszerkesztő: Hajdu Tímea

Tördelők: Lép Tamara, Papp Viktória, Pluhár Enikő

Szerkesztő munkatársak: Gál Zsuzsanna, Nagy Gréta Boglárka, Török Eszter

Kampánykoordinátor: Szendrei Boglárka

Logó: Pótor Eszter terveinek felhasználásával készítette V. Szabó Mátyás

Felelős szerkesztő: Dr. Bodrogi Ferenc Máté

Felelős kiadó: Dr. Fazakas Gergely Tamás és Dr. Rácz Anita

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;

Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet

További információ, korábbi számok:

<https://irodalom.unideb.hu/>

<https://mnytud.arts.unideb.hu/index2.php>

<https://irodalom.unideb.hu/tympanon-hirlevel>